

Sprawozdanie merytoryczne
z realizacji zadania pt. „Dofinansowanie działalności Pomorskiego Zespołu
Parków Krajobrazowych w zakresie ochrony przyrody
i edukacji ekologicznej” wg harmonogramu rzeczowo – finansowego
do umowy nr WFOŚ/D/723/34/2015

*Uczestnicy wszystkich zadań edukacyjnych Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych
zostali poinformowani o dofinansowaniu zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.*

**Dofinansowanie działalności Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych –Park
Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej.**

Działania podjęte w ramach zadania pn. „Ochrona bioróżnorodności siedlisk ptaków w Parku Krajobrazowym „Mierzeja Wiślana” i jego otulinie” ukierunkowane są na zachowanie i zwiększanie cennych walorów przyrodniczych Parku i jego otuliny, poprzez ochronę istniejących i stworzenie nowych siedlisk dla ptaków.

Ptaki są jakościowo najliczniejszą grupą kręgowców w Polsce. Pełnią ważną rolę w przyrodzie i życiu człowieka. Stanowią chociażby ogniwa niezliczonej ilości łańcuchów pokarmowych, warunkując utrzymanie ciągłości życia w ekosystemach, a w gospodarce człowieka niejednokrotnie są sprzymierzeńcami w walce z tzw. szkodnikami. Ptaki również rozsiewają rośliny i pełnią funkcje sanitarne. Są to jednocześnie organizmy bardzo wrażliwe na zmiany w środowisku, zatem ich obserwacje są niejednokrotnie kluczowym wskaźnikiem zmian, często niemierzalnych innymi metodami. Ich nadmiar lub widoczny ubytek sygnalizuje niepokojące zmiany i obliguje do badania przyczyn. Również w Parku Krajobrazowym „Mierzeja Wiślana” (PKMW) i jego otulinie ptaki są dominującym elementem fauny. Na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci odnotowano tu obecność 236 gatunków. Jest to wynikiem dużego zróżnicowania siedlisk, do których należą m.in. plaże nadmorskie, pola i łąki, zadrzewienia śródpolne, lasy, szuwary oraz zróżnicowane pod względem trofii i rozmiarów zbiorniki wodne. Niestety, zmiany związane z działalnością człowieka prowadzą do ograniczenia dostępności siedlisk dla tej grupy zwierząt. Duże zainteresowanie obszarem Parku ze strony turystów cieszy, jednak wiąże się to z konsekwencją zwiększonej penetracji rejonów występowania ptaków –m.in. terenów leśnych, plaż i wydm oraz wprowadzania zanieczyszczeń do tych siedlisk. W przypadku strefy ochronnej Parku zagrożenia wynikają z przemian w sposobie użytkowania gruntów (gospodarstwa monokulturowe, zaniechanie wypasu bydła, likwidacja łąk, zasypywanie obniżen terenu i ich odwadnianie), nielegalnego wypalania traw i trzcinowisk oraz usuwania zadrzewień śródpolnych.

W celu kompensacji tych niekorzystnych zmian PKMW kontynuował w 2015 roku działania, mające na celu ochronę i wzbogacenie bioróżnorodności siedlisk przyjaznych

ptakom poprzez odtworzenie zadrzewień śródpolnych, ochronę i tworzenie siedlisk dla ptaków związanych z krajobrazem łąk i pól oraz ochronę plaż i trzcinowisk, na których bytują liczne ptaki wodno-błotne.

Obserwacje prowadzone przez pracowników Parku w ostatnich latach na terenie żuławskiej części otuliny PKMW wskazują jednoznacznie, iż konsekwencją zintensyfikowanej gospodarki rolnej jest zanikanie miejsc podmokłych, które warunkują bytowanie na danym terenie wielu gatunków awifauny. Co roku wczesną wiosną i jesienią odpoczywają tu duże stada gęsi, na okolicznych wodach występują kaczki, mewy, itp. Wśród spotykanych w tym rejonie gatunków ptaków znalazły się nie tylko lokalnie już nieczęste – liczne lęgowe czajki i dwie lęgowe pary rycyków (jedyne na całym polskim Pomorzu!), ale także szczególnie cenne i rzadkie w skali kraju, jak siewka złotawa. Te oraz wiele innych gatunków ptaków koncentrują się w rejonie obniżenia terenu w miejscowości Łaszka, które w 2014 r. dzięki dofinansowaniu ze strony WFOŚiGW w Gdańsku zostało pogłębione i przekształcone w astatyczny zbiornik wodny. W 2015 r. zakupiono paliwo do pompy, celem utrzymania lustra wody w zbiorniku, zarówno w okresach suszy jak i w momentach wysokiego stanu wód na Zalewie Wiślanym. Miejsce to służy zarówno jako żerowisko i wodopój oraz kąpielisko. Zaobserwowano tu tysiące szpaków, dziesiątki gołębi grzywaczy i pojedyncze turkawki oraz dziesiątki pospolitych ptaków wróblowatych. Regularnie odnotowywano liczne siewkowce, czaple siwe i bociany białe, pojawił się również bocian czarny, a podczas wyższych stanów wody w zbiorniku obecne były kaczki, np. cyranka. Obserwuje się tu również ptaki drapieżne. Pracownicy Parku regularnie wykaszają okolice zbiornika, aby utrzymać jego atrakcyjność.

W celu ochrony siedlisk ptaków wodno-błotnych w ostatniej dekadzie stycznia 2015 r. dzięki dofinansowaniu ze środków WFOŚiGW w Gdańsku wymodelowano południowy brzeg zbiornika wodnego w sąsiedztwie miejscowości Płonina. Obiekt ten jeszcze kilka lat temu, był odwiedzany przez liczne gatunki ptaków. Jest to stałe miejsce żerowania kaczek i łysiek oraz lęgów łabędzia niemego. Prawdopodobnie jest to także stałe miejsce rozrodu trzech gatunków płazów. W jego otoczeniu została założona remiza śródpolna, stąd cały czas obszar był monitorowany przez pracowników Parku. Na skutek sukcesji roślinności lustro wody zarosło, a sam zbiornik uległ wypłyceciu, co spowodowało utratę miejsca lęgowego łabędzi. Podczas prac ograniczono roślinność wodną od strony południowej, usunięto część zarośli jeżynowych (celem przywrócenia warunków dla regeneracji ziołorośli) i pogłębiono fragment zbiornika oraz wyprofilowano nieco fragment brzegu. Po wykonaniu prac zbiornik odzyskał dawną atrakcyjność jako miejsce gniazdowania łabędzi niemych (już w czerwcu zaobserwowano parę z młodymi) i wodopój dla innych ptaków, zwłaszcza wróblowatych licznie gniazdujących w pobliskich wierzbach i zakrzewieniach. Z myślą o drobnym ptactwie wymodelowano i wyrównano brzeg oraz utworzona została mała płycizna, jako dogodne i bezpieczne miejsce odpoczynku oraz żerowania. Ponieważ zbiornik usytuowany jest całkowicie w antropogenicznym krajobrazie pól uprawnych, wraz z otoczeniem (remizą i starymi wierzbami od strony wschodniej) stanowi cenną ostoję bioróżnorodności w krajobrazie wiejskim.

Ważnym elementem dla utrzymania w krajobrazie Parku i jego otuliny bioróżnorodności i siedlisk ptaków są zadrzewienia śródpolne. Prace w ramach tej składowej zadania prowadzonego od 2008 r. przyniosły efekty w postaci znacznego zwiększenia ilości takich

zadrzewień. W 2015 r. pracownicy Parku dokonywali nasadzeń w miejscach, gdzie z różnych przyczyn naturalnych wypadły młode drzewa posadzone w latach ubiegłych (zgryzienie przez zwierzynę płową i bobry). W sumie posadzono 150 żywokołów wierzbowych. Zgodnie z harmonogramem WFOŚiGW zakupiono również 120 szt. sadzonek drzew i krzewów, które posadzono w nowej remizie śródpolnej w celu wzbogacenia bazy pokarmowej dla ptaków i innych zwierząt. Ponadto zatrudniono firmę i wykonano zabiegi pielęgnacyjne, polegające na koniecznym ogłowieniu i podcięciu gałęzi wierzb sadzonych w pierwszych latach projektu. Jak co roku prowadzone są również systematyczne kontrole nasadzeń, a także pokosy roślinności towarzyszącej, zagłuszającej sadzonki. W związku z realizacją ww. zabiegów pielęgnacyjnych zakupiono paliwo do pojazdu typu quad z kosiarką oraz osprzęt do piły. Ponadto zgodnie z harmonogramem WFOŚiGW w Gdańsku zakupiono również przyczepę do samochodu w celu zabezpieczenia sprzętu (quad, pompa) przed uszkodzeniami w trakcie przewozu do miejsc zabiegów.

Prowadzone regularnie obserwacje przyrodnicze dowodzą, że kilkuletnie obecnie szpalery wierzbowe oraz remizy już stanowią w krajobrazie rolniczym miejsce koncentracji i ostoje różnorodności biologicznej – licznych gatunków roślin i zwierząt, w szczególności owadów i ptaków, które znajdują tu schronienie oraz pożywienie. Zgodnie ze swoim przeznaczeniem nasadzenia stanowią także lokalne korytarze ekologiczne, którymi bezpiecznie migrują bezkręgowce oraz ssaki i ptaki. Realizacja zadania w tym zakresie przynosi pożądane efekty w postaci wzrostu zainteresowania działaniami tego typu wśród lokalnej społeczności. Działania są pozytywnie odbierane przez rolników, którzy zgłaszają chęć udostępnienia gruntów pod nasadzenia, dostrzegając dobroczynny wpływ zadrzewień na otoczenie (poprawa czystości powietrza i środowiska, ochrona gruntów uprawnych przed wiatrami i erozją, regulacja stosunków wodnych na polach) i często również sami we własnym zakresie dokonują nasadzeń. Dzięki ciągłości projektu efektywnie propagowane są zasady gospodarki rolnej sprzyjającej środowisku przyrodniczemu.

Dopełnieniem działań w terenie była V edycja konkursu z wiedzy ekologicznej zatytułowanego „Jestem Integralną Częścią Przyrody – Chronię ptaki – chronię siebie”. Konkurs skierowany został do uczniów klas IV–VI ze szkół podstawowych z terenu Parku i strefy ochronnej oraz pozostałej części powiatu nowodworskiego. W celu właściwego ukierunkowania uczestników konkursu i zapoznania z działaniami Parku w ramach projektu, przed etapem szkolnym, w szkołach biorących udział w konkursie odbyły się prelekcje, przeprowadzone przez pracownika Parku. Tematyka spotkań obejmowała charakterystykę bogactwa awifauny Parku i jego otuliny ze wskazaniem zagrożeń oraz potrzeby działań na rzecz ochrony odpowiednich siedlisk. Ponadto celem konkursu było poznanie ogólnych walorów Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”, wybranych zagadnień z dziedziny ekologii ogólnej oraz aktualnych zadań w dziedzinie ochrony przyrody realizowanych przez Park. W konkursie wzięło udział 12 placówek z powiatu nowodworskiego. Dzięki zaangażowaniu nauczycieli i dyrekcji szkół w pogadankach niejednokrotnie uczestniczyli wszyscy uczniowie. Łącznie w 17 spotkaniach wzięło udział ponad 500 osób, natomiast do etapu szkolnego przystąpiło blisko 200 uczniów. Finał konkursu odbył się 9 listopada 2015 r. w siedzibie Parku. Wzięło w nim udział 35 uczniów. Dzięki dofinansowaniu konkursu ze środków WFOŚiGW zakupiono paliwo na dojazdy na spotkania w szkołach oraz nagrody

rzeczowe w postaci aparatu fotograficznego i sprzętu turystycznego dla laureatów. Dla pozostałych uczestników finału zakupiono książki poświęcone ptakom. Organizacja konkursu i prelekcji poprzedzających od lat stanowi bardzo ważne lokalnie źródło wiadomości o problemach ochrony przyrody i środowiska w rejonie Mierzei Wiślanej i Żuław i pozwala wzbudzić zainteresowanie tematyką projektu wśród młodego pokolenia.

Kolejnym działaniem na rzecz wsparcia lęgów ptaków, były rewitalizacje 4 gniazd bocianich, które uległy uszkodzeniom, stanowiąc tym samym zagrożenie dla ludzi i mienia oraz dla samych bocianów. Pracownicy Parku corocznie od wielu lat monitorują stan gniazd tego gatunku i podejmują interwencje celem ich ochrony. Część gniazd udało się podreperować dzięki interwencji pracowników „Energi”, którzy na słupach elektrycznych posadowili nowe platformy. Natomiast 5 gniazd wymagających natychmiastowej interwencji udało się naprawić w bieżącym roku, dzięki dofinansowaniu ze środków WFOŚiGW w Gdańsku. W lutym umieszczono dwie nowe platformy – jedną na wolnostojącym słupie, a drugą na starym budynku gospodarczym, gdzie kiedyś było gniazdo. Ponadto trzy gniazda zostały wzmocnione i naprawione.

W celu udokumentowania konkretnych lokalizacji i późniejszego mapowania miejsc bytowania ptaków zakupiono również profesjonalny odbiornik GPS, który pozwoli na tworzenie baz danych do późniejszych analiz, umożliwiających skuteczność podejmowanych działań. Urządzenie wykorzystywane będzie również podczas prowadzenia innych prac badawczych i monitoringu gatunków specjalnej troski, zasięgu siedlisk, itp.

Obok prac terenowych pracownicy Parku zadbali o aspekt edukacyjny w projekcie. W ramach kampanii „Chroń przyrodę dla siebie i przyszłych pokoleń” odbyły się akcje porządkowe z udziałem mieszkańców Parku i otuliny. Z początkiem wiosny oraz jesienią pracownicy Parku we współpracy z przedstawicielami Błękitnego Patrolu WWF, Urzędu Morskiego w Gdyni, Urzędu Gminy Stegna i Nadleśnictwa Elbląg, przy wydatnej pomocy mieszkańców gminy Stegna dwukrotnie posprzątały rezerwat przyrody „Mewia Łacha”. Akcje były możliwe dzięki dofinansowaniu WFOŚiGW w Gdańsku – zgodnie z harmonogramem opłacono wywóz kontenerów z nieczystościami oraz zakupiono rękawice i worki. Akcja wiosenna pozwoliła na oczyszczenie plaż i ich zaplecza przed rozpoczęciem sezonu lęgowego, gdyż zalegające tam śmieci nanoszone przez prądy morskie i deponowane na plaży stanowiły zagrożenie dla bytujących tam ptaków oraz pogarszały stan chronionego siedliska przyrodniczego 1210 Kidzina na brzegu morskim oraz siedlisk wydmy (2110, 2120). Akcja jesienna przygotowała siedliska na przyjęcie ptaków odpoczywających na przelotach oraz zimujących na tym terenie. Działania te w pełni wpisywały się w zadania ochronne Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku dla niniejszego rezerwatu na rok 2015.

W ramach kampanii pracownicy Parku przeprowadzili również akcje porządkowe, mające na celu oczyszczenie siedlisk przyrodniczych w rejonie pasa szuwarów Zalewu Wiślanego oraz sąsiedztwa wydmy nadmorskich. W działaniach uczestniczyła młodzież i dorośli mieszkańcy powiatu nowodworskiego.

Na potrzeby promocji kampanii, zgodnie z harmonogramem zakupiono również pojemnik do segregacji odpadów do siedziby Parku oraz pomoce dydaktyczne w postaci gier związanych tematycznie z segregacją odpadów.

Edukacyjny charakter miał również V Jubileuszowy Rajd Pieszy „Szlakami Mierzei Wiślanej – Bioróżnorodność ptaków Mierzei”, przygotowany we współpracy Nadleśnictwem Elbląg oraz PTTK Oddziałem Ziemi Elbląskiej, dofinansowany ze środków WFOŚiGW w Gdańsku. Uczestnicy Rajdu podczas 10 km trasy zapoznali się z przedmiotami ochrony dwóch obszarów Natura 2000 – PLB280010 „Zalew Wiślany” i PLH280007 „Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana” oraz rezerwatu przyrody „Buki Mierzei Wiślanej”. Pracownicy Parku zaprezentowali piechurom bogactwo siedlisk występujących w samym sercu Parku w okolicach Przebrna – łąki, różnorodne obszary leśne, wydmy (w zasięgu dojsć dopływowych), kidzinę oraz plażę. Obserwacja siedlisk była połączona z obserwacją zamieszkujących je ptaków. Na zakończenie przeprowadzono konkurs sprawdzający zdobyte wiadomości i przy ognisku wręczono nagrody: książki i gry planszowe oraz drobne rekwizyty promujące PKMW. Tak zorganizowana forma promocji walorów Parku jest bardzo pozytywnie odbierana i z roku na rok do udziału zgłasza się coraz więcej mieszkańców zainteresowanych poznaniem bogactwa przyrodniczego najbliższej okolicy.

Edukacja stanowi nieodłączny aspekt wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Parku. Artykuły w mediach i na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym zawsze są okazją do informowania i edukowania społeczeństwa w kontekście rangi oraz znaczenia przyrody w życiu człowieka, ze wskazaniem właściwych postaw i metod ochrony. Najważniejszą grupę działań stanowią oczywiście spotkania z dziećmi, młodzieżą oraz dorosłymi – zarówno kameralne jak i terenowe. Należą do nich prelekcje, pogadanki i warsztaty, powiązane niejednokrotnie z wypełnianiem kart pracy, poznawaniem konkretnych zagadnień kluczowych dla ochrony przyrody regionu. Po zajęciach pracownicy Parku nagradzają najaktywniejsze osoby drobnymi akcesoriami. W tym roku dzięki dofinansowaniu ze środków WFOŚiGW w Gdańsku wykonano również edukacyjne karty typu Memory/Piotruś prezentujące 27 gatunków ptaków, występujących na terenie Parku i jego otuliny. Rozdawane w formie drobnych nagród w organizowanych przez Park konkursach oraz mini-konkursach z wiedzy o Parku na naszych stoiskach promocyjnych, zachęcają do poznawania przyrody, stanowiąc często pierwszy krok do zrozumienia mechanizmów, dzięki którym ona funkcjonuje. W 2015 roku pracownicy Parku promowali projekt na blisko 14 imprezach plenerowych, skierowanych zarówno do mieszkańców (dożynki i lokalne pikniki tematyczne) oraz ogólnopolskich – „Bioróżnorodność – Poznaj by zachować”, Gdański Jarmark św. Dominika, Mistrzostwa Świata w Poławianiu w Bursztynie w Jantarze oraz Ptasi Piknik w Krynicy Morskiej. Na potrzeby aranżacji stoisk, dzięki dofinansowaniu ze środków WFOŚiGW w Gdańsku, zakupiono drewniane modele wybranych ptaków, występujących na terenie Parku i jego otuliny. Modele w skali 1:1, odwzorowane z wysoką dbałością o szczegóły morfologiczne stanowiły ogromną atrakcję stoiska, każdorazowo wzbudzając zainteresowanie awifauną regionu i problematyką ochrony środowiska przyrodniczego.

Stałą składową edukacji ekologicznej jest tematyka dokarmiania zwierząt. Rokrocznie w mediach jest sporo informacji na ten temat, jednak w ogromnym szumie medialnym często umykają najważniejsze zasady. Dlatego też co roku pracownicy Parku organizują akcję pn. „Pomóżmy zwierzętom przetrwać zimę”. Wiosną i jesienią w szkołach odbyły się warsztaty mające na celu wyjaśnienie lub przypomnienie prawidłowych zasad dokarmiania dzikich

zwierząt, przede wszystkim ptaków. Zgodnie z harmonogramem WFOŚiGW w Gdańsku zakupiono paliwo na dojazdy na spotkania oraz artykuły spożywcze na ogniska, organizowane w podziękowaniu za udział w akcji. Zakupiono również 120 szt. sadzonek drzew i krzewów, które zostały rozdane uczestnikom podczas finału akcji „Drzewko za kasztany i żołądź” w Nowym Dworze Gdańskim, zorganizowanej we współpracy z Nadleśnictwem Elbląg, Kołem Łowieckim „Sokół”, Dziennikiem Bałtyckim i Żuławskim Parkiem Historycznym. Łącznie zebrano ponad 5 ton kasztanów i żołądź, które sukcesywnie trafiają do pańników leśnych zwierząt. Ponadto zgodnie z harmonogramem zakupiono karmę dla ptaków na okres zimy.

Na potrzeby działań edukacyjnych podczas zajęć kameralnych, terenowych oraz podczas ogólnopolskich imprez edukacyjno-turystycznych, zgodnie z harmonogramem WFOŚiGW w Gdańsku zakupiono materiały biurowe celem wykonania kart pracy, dyplomów oraz podziękowań.

W ciągu całego roku pracownicy Parku podjęli 31 interwencji do zwierząt: osłabionych bobrów (które przewożono z plaż Krynicy Morskiej w okolicy Mikoszewa), borsuka, sarny oraz kilkudziesięciu ptaków z gatunków: perkoz dwuczuby, dzięcioł duży, zięba, bocian biały, gołąb domowy, puszczyk, łabędź niemy, mewa siwa, kormoran, kukułka. Ptaki znajdowały u nas chwilowe schronienie i opiekę. Na potrzeby interwencji na bieżąco zakupywane było paliwo zgodnie z harmonogramem WFOŚiGW. Ponadto natychmiastowe działania pracowników Parku dawały zwierzętom zawsze duże szanse na przeżycie (najbliższe ośrodki pomocy dzikim zwierzętom oddalone są o ponad 50 km od siedziby Parku). Dzięki takim interwencjom umacniany jest pozytywny wizerunek działań służb ochrony przyrody.

Doskonałym momentem do zaprezentowania dotychczasowej działalności Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” był obchodzony 15 maja 2015 r. Jubileusz 30-lecia istnienia Parku. Dzięki dofinansowaniu ze środków WFOŚiGW w Gdańsku konferencji pn. „Oblicza ochrony przyrody w Parku Krajobrazowym «Mierzeja Wiślana»” podczas sesji referatowej i terenowej zapoznano uczestników z efektami projektów realizowanych w ostatniej dekadzie – ochrony bioróżnorodności siedlisk i tworzenia zadrzewień śródpolnych. Zaprezentowane zostały również dokonania Parku w dziedzinie edukacji ekologicznej i kierunki działań na przyszłe lata. Zgodnie z harmonogramem WFOŚiGW wykonano dwa bannery promujące płaszczyzny działań na rzecz ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych Parku i jego otuliny oraz opłacono poczęstunek, nocleg dla uczestników konferencji i usługę transportową.

W celu zapewnienia szerokiego dostępu do informacji na temat bioróżnorodności siedlisk ptaków odnowiono 5 tablic informacyjnych na ścieżce dydaktycznej w rezerwacie „Mewia Łacha”. Ścieżka ta należy do najczęściej odwiedzanych miejsc w otulinie Parku. Pracownicy Parku prowadzą tam zajęcia terenowe w ciągu całego roku. Zainstalowane tablice, w nowej atrakcyjnej szacie graficznej i uaktualnionej tematyce, stanowić będą rzetelne źródło informacji dla turystów indywidualnych i grup zorganizowanych. Tablice zostaną zainstalowane wiosną, w pierwszym kwartale 2016 r.

Ponadto w 2015 roku Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” uczestniczył w działaniach przygotowawczych (inwentaryzacje/ koncepcje/ opracowania itp.) mających na celu

prawidłowe merytoryczne przygotowanie aplikacji do mechanizmu finansowego LIFE w roku 2015. W ramach tych działań PKMW, wspólnie z Fundacją Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (FRUG) i Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Gdańsku, brał udział w tworzeniu wniosku do europejskiego programu LIFE pn. „Zrównoważone zarządzanie zasobami przyrody w delcie Wisły. Zachowanie bioróżnorodności i dziedzictwa kulturowego”. W ramach zadania oddelegowany pracownik Parku od 2014 r. współpracował jako członek zespołu koncepcyjnego w pracach przygotowawczych i nad tekstem wniosku, który został już złożony w Brukseli na początku października 2015. Na zlecenie Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych została także wykonana we wrześniu 2015 r. wstępna koncepcja zagospodarowania wytypowanych do wniosku obiektów (czterech przestrzeni nad rzeką Tugą, trzech zbiorników o charakterze starorzeczy oraz wielkoobszarowego gospodarstwa rolnego), którą poprzedziły wizje lokalne zleceńbiorczy z udziałem pracownika Parku. Wstępna koncepcja zagospodarowania była konieczna do zaplanowania i oszacowania wszystkich działań, służących zarówno zachowaniu bioróżnorodności obiektów, jak i ich odtworzeniu ich wartości kulturowych oraz udostępnieniu turystycznemu lub dydaktycznemu.

Efekt ekologiczny

Gatunki zwierząt chronionych objętych działaniami ochronnymi projektu

L.p	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Stopień zagrożenia gatunku z czerwonej księgi	Gatunek ujęty w Załączniku II Dyrektywy siedliskowej (TAK/NIE/Z gwiazdką)	Gatunek ujęty w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej
1.	Batalion	<i>Philomachus pugnax</i>	EN		X
2.	Biegus zmienny	<i>Calidris alpina schinzii</i>	EN		
3.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	LC		X
4.	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>			X
5.	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>			X
6.	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>			X
7.	Bogatka	<i>Parus major</i>			
8.	Brodzicz piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>			
9.	Brodzicz śniady	<i>Tringa erythropus</i>			
10.	Cierniówka	<i>Sylvia communis</i>			
11.	Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>			
12.	Czapla biała	<i>Casmerodius albus</i>			X
13.	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>			
14.	Czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i> [<i>Parus montanus</i>]			
15.	Dymówka	<i>Hirundo rustica</i>			
16.	Dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>			
17.	Dzwoniec	<i>Chloris chloris</i> [<i>Carduelis chloris</i>]			

18.	Gęgawa	<i>Anser anser</i>			
19.	Gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>			
20.	Gołąb domowy	<i>Columba livia domestica</i>			
21.	Grzywacz	<i>Columba palumbus</i>			
22.	Kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>			
23.	Krwawodziób	<i>Tringa totanus</i>			
24.	Krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>			
25.	Kulik mniejszy	<i>Numenius phaeopus phaeopus</i>			
26.	Kulik wielki	<i>Numenius arquata</i>	VU		
27.	Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>			
28.	Łęczak	<i>Tringa glareola</i>	CR		X
29.	Łyska	<i>Fulica atra</i>			
30.	Makolągwa	<i>Carduelis cannabina</i>			
31.	Mazurek	<i>Passer montanus</i>			
32.	Mewa śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i> [<i>Larus ridibundus</i>]			
33.	Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i> [<i>Parus caeruleus</i>]			
34.	Myszołów zwyczajny	<i>Buteo buteo</i>			
35.	Pieczę	<i>Sylvia curruca</i>			
36.	Potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>			
37.	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>			
38.	Rycyk	<i>Limosa limosa</i>			
39.	Samotnik	<i>Tringa ochropus</i>			
40.	Sieweczka obrożna	<i>Charadrius hiaticula</i>	VU		
41.	Siewka złota	<i>Pluvialis apricaria</i>	EXP		X
42.	Siewka złotawa	<i>Pluvialis fulva</i>			
43.	Skowronek polny	<i>Alauda arvensis</i>			
44.	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>			
45.	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>			
46.	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>			
47.	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>			
48.	Wodnik	<i>Rallus aquaticus aquaticus</i>			
49.	Żuraw	<i>Grus grus</i>			
50.	Foka szara	<i>Halichoerus grypus</i>		Tak	
51.	Zmieraczek plażowy	<i>Talitrus saltator</i>		nie	nie

Gatunki roślin chronionych objętych działaniami projektu

L.p.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Stopień zagrożenia gatunku z czerwonej księgi	Gatunek ujęty w Załączniku II Dyrektywy siedliskowej (TAK/NIE/Z)
------	--------------	----------------	---	--

				gwiazdka)
1.	Lnica wonna	<i>Linaria odora</i>	VU	TAK
2.	Mikołajek nadmorski	<i>Eryngium maritimum</i>	–	NIE
3.	Turzyca piaszkowa	<i>Carex arenaria</i>	–	NIE

Rodzaje siedlisk chronionych objętych działaniami z czynnej ochrony:

L.p	Typ siedlisko	Nazwa łacińska	Powierzchnia (ha)	Typ siedliska ujęty w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (TAK/NIE/Z gwiazdka)
1.	Brzegi Przekopu Wisły		0,1	1130 Estuaria
2.	Szuwary nadzalewowe		0,5	*1150 Laguny przybrzeżne
3.	Kidzina		Okolo 0,1	1210 Kidzina na brzegu morskim
4.	Przedwydmia		*	2110 Inicjalne stadia nadmorskich wydm białych
5.	Wydmy białe	<i>Elymo-Ammophiletum</i>	*	2120 Nadmorskie wydmy białe
6.	Wydmy szare		1	*2130 Nadmorskie wydmy szare
7.	Starorzecze		2,16	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>
8.	Ziołorośla okrajkowe		0,1	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)
9.	Łąka świeża	<i>Arrhenatherion elatioris</i>	2,5	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie
10.	plaża		*	NIE

*łączna powierzchnia przedwydmia, wydmy białej, plaży około 7 ha – dokładne oszacowanie wielkości nie jest możliwe z uwagi na dynamikę procesów akumulacji i abrazji materiału piaszczystego w rejonie prac.

Infrastruktura kierująca ruch turystyczny, mająca na celu ochronę cennych walorów przyrodniczych.

Rodzaj odnowionej infrastruktury:

- Ścieżka przyrodnicza w rezerwacie przyrody „Mewia Łacha”

Elementy wchodzące w skład infrastruktury (rodzaj, sztuki):

- 5 tablic dydaktycznych

Długość (mb) szlaku kierującego ruch turystyczny:

- 700 m

Forma ochrony obszaru, na którym odnowiono infrastrukturę:

- Rezerwat przyrody „Mewia Łacha”

Typy siedlisk chronionych objętych projektem (zaznaczyć czy są to siedliska ujęte w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej)

- 1210 Kidzina na brzegu morskim
- 2110 Inicjalne stadia nadmorskich wydmy białych
- 2120 Nadmorskie wydmy białe (*Elymo-Ammophiletum*)
- *2130 Nadmorskie wydmy szare
- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*
- plaża

Edukacja Ekologiczna

Całkowita liczba odbiorców zajęć edukacyjnych: **9644**

W tym:

Liczba osób uczestniczących w warsztatach: 437

Liczba uczestników akcji plenerowych: 6640

Nakład wydawnictwa (podać rodzaj wydawnictwa): 1000 egz. (edukacyjne karty memory – Ptaki Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”)

Oglądalność/Słuchalność audycji lub filmów:

Liczba wejść na stronę internetową: brak licznika

Inne (podać rodzaj):

- 1431 „polubień” strony Parku na portalu społecznościowym facebook.com
- – średni zasięg postów z naszej działalności w ramach zadania – 1000 osób (rekordowy zasięg postów 7242 i 5980)